

حقوق حیوانات

بالا را نگاه نکن

سپهر سلیمی

● بالا را نگاه نکن (Dont Look Up) فیلمی آمریکایی در سبک کمدی-تخیلی است که این روزها مورد توجه محیط‌زیستی‌های جهان قرار گرفته است. این فیلم با بازی ستارگانی مانند لئوناردو دی‌کاپریو و جینیفر لارنس با زبان کنایه به وضعیت مشکلات فراروی زمین و بی‌توجهی بخش‌های مختلف جامعه می‌پردازد. حضور دی‌کاپریو به‌عنوان یک هنرمند طراز اول جهانی که در دو دهه گذشته فعالیت‌های جدی محیط‌زیستی در مقیاس جهانی داشته، موجب توجه بیش‌ازپیش دوستداران محیط زیست به این فیلم شده است. در این فیلم، ستاره‌ای دنباله‌دار در حال نزدیک‌شدن به زمین است و بی‌توجهی به هشدارهای دانشمندان درباره خطری که آینده زمین را تهدید می‌کند، مهم‌ترین وجه شباهت آن با مخاطرات محیط‌زیستی جهان است.
با آنکه هشدار داده می‌شود که نابودی زمین و همه موجودات زنده در زمانی کمتر از شش ماه ممکن است به وقوع بپیوندد، توجه خاصی نمی‌شود. در فیلم رئیس‌جمهور آمریکا، نماینده سیاست‌مدارانی است که نه‌تنها به خطر نابودی زمین بی‌توجه‌اند، بلکه در مواردی آن را انکار و تمسخر کرده و با دانشمندانی که در این زمینه هشدار می‌دهند، برخورد می‌کنند. نقش پررنگ شبکه‌های اجتماعی در اطلاع‌رسانی و به‌حاشیه‌رفتن رسانه‌های رسمی از دیگر نکاتی است که در فیلم به‌خوبی دیده می‌شود. رسانه‌ها به جای پرداختن به موضوعات مهم و اساسی به اخبار زرد گرایش دارند. این چنین است که خطر نابودی زمین مورد بی‌توجهی قرار می‌گیرد و روابط شخصی سلبریتی‌ها در صدر اخبار می‌ماند. در چنین شرایطی صاحبان صنایع بزرگ به جای حل مشکلات در پی بهره‌برداری اقتصادی از شرایط هستند و راهکارهایی ارائه می‌کنند که بیش از حل مشکل در راستای کسب منافع مالی است و این مسئله باعث پیچیده‌ترشدن یا لاینحل‌شدن مشکل می‌شود. در مقایسه با وضعیت تغییرات اقلیمی، نقش نهادهای مدنی، سازمان‌های غیردولتی و فعالان اجتماعی در حل مسئله دیده نشده است. این روزها آگاهی‌رسانی درباره مشکلات محیط‌زیستی و خطرات پیش‌روی زمین فقط به دانشمندان منحصر نمی‌شود و فعالان مدنی نقش مؤثری در جلب توجه عمومی نسبت به این مسئله دارند؛ اما نهادهای مدنی برای ارتباط با مردم به رسانه نیاز دارند و مبارزه اثرگذار با مشکلات نیازمند همراهی سیاست‌مداران است.

بی‌توجهی به مشکلات محیط‌زیستی در حوزه تصمیمات فردی نیز درخور توجه است. نقش اثرگذار رژیم غذایی و تصمیمات فردی در تولید گازهای گلخانه‌ای از طریق مصرف محصولات حیوانی و تولید زباله، به‌ویژه زباله‌های پلاستیکی، در کنار افزایش مصرف‌گرایی ازجمله اقدامات فردی است که با بی‌توجهی شهروندان موجب آسیب به محیط زیست شده است. مصرف محصولات حیوانی با کشتن ۷۵ میلیارد حیوان در سال یکی از عوامل اصلی تولید گازهای گلخانه‌ای، نابودی زیستگاه‌ها، آسیب به منابع آبی و انقراض گونه‌های جانوری و گیاهی است. شعار «بالا را نگاه نکن» از سوی سیاست‌مداران نقش‌آفرین در فیلم خلق شد که برای دروخ‌خواندن هشدارهای دانشمندان، مردم را از نگاه‌کردن به بالا منع می‌کردند. با توجه به شرایط فعلی زمین و بحران‌هایی که حیوانات و حیات وحش با آن روبه‌رو هستند، باید گفت سیاست‌مداران و رسانه‌ها شرایط مشابهی در حوزه حقوق حیوانات دارند؛ جایی که در عمل می‌گویند: «به بشقاب نگاه نکن».

خبر

میانگین بارش‌های کشور «نرمال» شد

● شرق: رئیس مرکز ملی اقلیم و مدیریت بحران خشک‌سالی سازمان هواشناسی گفت: فعالیت سامانه‌های بارشی اخیر سبب شد تا برای نخستین بار از ابتدای سال آب‌ی وضعیت میانگین بارندگی در کشور به حالت نرمال برسد.
احد وظیفه افزود: تا پیش از شروع زمستان مجموع بارش دریافتی کشور کمتر از ۴۰ میلی‌متر بود اما بارندگی‌های دی‌ماه سبب شد میانگین ارتفاع نزولات جوی ما به بیش از ۹۲.۵ میلی‌متر برسد. این بارش‌ها به وضعیت کم‌بارشی در نیمی از استان‌های کشور از ابتدای سال زراعی تاکنون را نیز به حالت نرمال و بیش از نرمال رساند.
تا پیش از شروع زمستان میزان بارندگی در ۲۵ استان کشور کمتر از نرمال بود. رئیس مرکز ملی اقلیم و مدیریت بحران خشک‌سالی سازمان هواشناسی تاکید کرد: نرمال‌شدن بارش به معنی پایان خشک‌سالی نیست؛ چراکه بخش درخور توجهی از کشور با کم‌بارشی آنباشته از سال‌های گذشته مواجه است.
ضمن اینکه وضعیت بارش در تهران و غرب کشور در شرایط کمتر از نرمال قرار دارد. به گزارش سازمان هواشناسی، وظیفه در پایان گفت: بارش در مناطق جنوبی کشور بیشترین سهم در افزایش میانگین بارش کشور را داشته است، به‌طوری‌که بارش‌های برخی نقاط هرمزگان و جنوب سیستان وبلوچستان به‌صورت رگباری و در بازه کوتاهی رخ داده که بیش از آنکه مؤثر باشد، خسارت‌زا بوده است.

سیاست

کدام هاشمی؛ مجسمه خطا یا مصون از خطا؟

عکس: ژنوفه رستمی

داده و به نتیجه برساند؟ «آیا هاشمی در ابتدای دهه ۷۰، موجب حذف جریان چپ از عرصه رسمی سیاسی کشور شد؟» مستندات تاریخی نشان می‌دهد حذف جناح چپ، بیش از آنکه با نظارت استصوابی رفتارها، سخنان و تصمیماتی را که در لحظات هیجانی و احساسی گرفته و در آرامش آنها را نسنجیده و نامناسب یافته، به نقد می‌کشد و از آنها با صفت تند یاد می‌کند؛ حتی اگر در فضای عمومی کشور این تصمیم مورد تحسین و تشویق عموم بوده باشد؛ از برخی مواضع در نماز جمعه تا سخن علنی مجلس و حریم خانواده. مهم‌تر اینکه وی این نقادی خود را با دیگران به اشتراک گذاشته و خاطرات خود را در یادگاریش به تدریج منتشر کرده است.

استقبال از گفت‌وگو و تن‌دادن به پاسخ‌گویی به اشخاص حقیقی و حقوقی و رسانه‌های عمومی، یکی دیگر از خصوصیات شخصیت‌های تقدیرپذیر است که در تاریخ معاصر ایران، این میزان دیدار انتقادی و گفت‌وگو از مقامی مشابه یا حتی قدری پایین‌تر از هاشمی سراغ نداریم.

انتظار دیگران

یکی دیگر از سرچشمه‌های قضاوت‌های مبالغه‌آمیز مثبت یا منفی درباره اکبر هاشمی‌رفسنجانی، بالا بردن انتظارات تاریخی از وی و بر ساختن یک هاشمی انتزاعی است که دارای قدرتی نامحدود، اطلاعاتی نامحدود و جایگاهی بی‌نظیر و بی‌رقیب است. طبعاً با ساختن این جایگاه، می‌توان همه موفقیت‌ها را به او نسبت داد و همه شکست‌ها و مشکلات را کردن او انداخت؛ اما در واقعیت چنین هاشمی‌ای وجود خارجی نداشت.

هاشمی اگرچه هوش نسبتاً بالا و سرعت عمل و مهارت‌های مؤثری در حوزه سیاست داشت، اما آن‌چنان متفاوت با دیگران نبود که بتواند یک‌تنه سرنوشت کشور را تغییر دهد یا مانع وقایعی شود که مقتضای فضای عمومی است. از او باید در حد خودش و به اقتضای شرایط و توانمندی‌هایش انتظار داشت.

اگر پرسشی می‌شود که «چرا هاشمی در برابر تسخیر سفارت آمریکا به صورت علنی سکوت کرد و در زمان امام‌نایدی‌های نیز از وی صادر شد؟» باید توجه داشت که وی هنگام تسخیر سفارت در سفر حج بود و امکان تأثیر نداشت و پس از نام‌گذاری این حرکت به «انقلاب دوم» توسط امام، عملاً فضایی برای نقد عمومی آن وجود نداشت.

در آن شرایط حتی شخصیتی نظیر شهید بهشتی که دنیادیده‌تر، ملایم‌تر و باتجربه‌تر از هاشمی بود، شرایط و فضای جامعه را به‌گونه‌ای دید که به حمایت از تسخیر سفارت پرداخت. در آن فضا انتظار عملکرد و مواضعی نظیر مهندس بازرگان از فردی در جایگاه هاشمی، در نظر نگرفتن شرایط است؛ چراکه سن‌وسال، سوابق اجرایی، دنیادیدگی، نوع رابطه با امام و تعریف خاستگاه سیاسی بازرگان با هاشمی، قیاس‌مع‌الفارق است. باید توجه داشت که در آن شرایط، فضای انقلابی کشور به‌گونه‌ای بود که حتی برخی اعضای شاخص نهضت آزادی نظیر مهندس سجایی نیز از مشی مهندس بازرگان فاصله گرفته و با انقلابیون همراه بودند.

اگر پرسشی می‌شود «چرا هاشمی در مورد مرگ مرحوم لاهوتی سکوت کرد؟» قضاوت و پرسشی فارغ از فضای ملتهب آن زمان کشور و فضای ترورهای کور و قتل عام توسط گروه‌ها است، موضوعاتی که موجب خشم عمومی جامعه نسبت به این گروه شده بود و خطر فروپاشی کشور که بخشی از آن به اشغال عراق درآمده بود، وجود داشت.

آیا هاشمی می‌توانست در آن شرایط، به دلیل مرگ یکی از دوستان بسیار نزدیک و پدر دو دامادش، دستگاه امنیتی و قضایی را که پس از هفت تیر و هشت شهروبر به اندازه کافی متزلزل شده بود، با چالش مواجه کند و اگر چنین می‌کرد، امروز متهم به اعمال نفوذ شخصی و فامیلی نمی‌شد؟

اینکه چند لحظه گریه بی‌اختیار هاشمی هنگام شنیدن خبر درگذشت مرحوم لاهوتی با شحاتات گروهی از نمایندگان تندرو مواجه شد، خود نشانه شدت التهاب جامعه آن روز و تأثیر نیروهای پرشور و انقلابی بود که البته طبیعتاً در دستگاه قضایی و امنیتی نیز موجب اشتباهاتی بود؛ اما باید پرسید از رئیس مجلس در آبان ۱۳۶۰ چه انتظاری باید داشت؟ «آیا هاشمی می‌توانست موجب پایان جنگ پس از فتح خرمشهر شود؟»؛ هاشمی در خرداد سال ۱۳۶۱ چه جایگاه و چه میزان تجربه، اطلاعات و تخصص نظامی داشت که بتواند در برابر موضع واحد فرماندهان ارتش و سپاه بایستد؟ خود امام و دیگر مسئولان چه پاسخی مقابل دلایل و مواضع فرماندهان داشتند که هاشمی بتواند آن را پرورش

مقاومت که به دکترین سیاست خارجی هاشمی و تنش‌زدایی آسیب‌هایی وارد کرد. حساسیت نسبت به مقاومت و مسئله فلسطین از دوران جوانی با شخصیت هاشمی عجین شده بود و بر نگاه حرفه‌ای او در حوزه سیاست خارجی تأثیر می‌گذاشت.

۳. مخالفت‌نکردن مؤثر هاشمی با رفتار صورت‌گرفته نسبت به جریان ملی-مذهبی از سوی نیروهای تندرو چپ در دهه ۶۰ و نیروهای تندرو راست در دهه ۷۰، اگرچه ممکن است با توجیهاتی نظیر دخیل‌نبودن او در این برخوردها و هدایت آنها از جایی دیگر، همراه باشد؛ اما شاید اگر به میزانی که برای حفظ جناح‌های چپ و راست در عرصه سیاست تلاش کرد، دغدغه کمک به ملی-مذهبی‌ها را هم داشت، این چهره‌های نجیب و وطن‌دوست، آسیب کمتری می‌دیدند.

۴. گرچه عملکرد هاشمی از سران جناح‌های چپ و راست در شورای بازنگری قانون اساسی در دفاع از حقوق عمومی و جمهوریت نظام به مراتب بهتر بود؛ اما او می‌توانست از پیشنهادهای شخصیت‌های مستقلی نظیر مرحوم آیت‌الله امینی حمایت بیشتری کند تا تأثیر این پیشنهادهای ارزنده در قانون اساسی افزایش یابد.

شاید هاشمی نیز تأسف این اشتباهات را در دهه پایانی عمرش می‌خورد؛ اما انصافاً از تجربه حاصل از آن، به‌خوبی در راستای تلاش برای اصلاح مشکلات بهره برد.

«اما چرا با همه اشتباهات هاشمی، در تبیین و تحلیل عملکرد و کارنامه‌اش می‌گوئیم؟» هاشمی فراتر از یک شخصیت تاریخی که در گذشته مانده است، یک روش است؛ رویکرد عقلایی در تصمیم‌گیری، زمینی‌کردن سیاست و عمل‌گرایی در مدیریت، ویژگی‌های کمیابی است که باید در جامعه افراط‌زد ایران نهادهی شود.

اگرچه دامن هاشمی از تندروی‌ها منزه نبود، ولی تلاش کرد موج خروشان انقلاب را در بستر عقلانیت به سوی ساحل منافع ملی و توسعه کشور سوق دهد و در این راه، هم مرتکب اشتباهاتی شد و هم دستاوردهای ماندگاری داشت.

هاشمی نه مجسمه خطاست، نه مصون از خطا. هاشمی به‌مثابه یک روش است، روشی که باید متناسب با نیازهای امروز و فردای جامعه ما بازآفرینی شود. مهم این است که این مدل و روش در میان حاکمان ما نهادینه شود و فرهنگ پاسخ‌گویی و نقدپذیری، سیاست را از ساحت آسمانی‌بودن به میدان عقلانیت بکشاند.

هاشمی بیش از آنکه صاحب قدرت باشد، مدیر بود؛ اما مخالفانش همواره در انتظار کوچک‌ترین فرصت برای تاختن به وی بودند. نامه موسوم به «این تذهبون» در مورد ماجرای مک‌فارلین و نامه جامعه مدرسین، از جمله این بزنگاه‌ها بود که حمایت قاطع امام، هاشمی را در برابر حملات مخالفانش حفظ کرد.

با این حال، از دهه ۷۰، به تدریج شکاف دیدگاه‌ها به حدی رسید که قابل ترمیم نبود و دیگر در این شرایط هاشمی، هم در اردوگاه راست و نهادهای خاص و هم در اردوگاه چپ مورد تخریب و تضعیف قرار گرفت؛ اما به دلیل اینکه نه هاشمی تشکیلات معطوف به قدرت را اداره می‌کرد و نه تشکیلاتی هاشمی را اداره می‌کرد، در دهه پایانی عمر با وجود شکاف مشهود و علنی وی با سیاست‌های رادیکال خارجی و داخلی، تحمل شد. چون پیدا و پنهان، خصوصی و علنی و روبه‌رو و پشت سر سخن‌گفتن هاشمی تفاوت چندانی با یکدیگر نداشت و بیشتر نماد قدرت در افکار عمومی بود تا صاحب قدرت.

«آیا هاشمی در برابر انتقادات دیگران صلب و مقاوم بود؟» نمی‌توان این‌گونه قضاوت کرد، نمونه‌های متعددی وجود دارد که هاشمی‌رفسنجانی در برابر انتقادات به تغییر مسیر روی آورده است. رئیس پیشین بانک مرکزی در دوران جنگ، چندی پیش در سخنانی به دعوت خود از سوی هاشمی‌رفسنجانی در دوره دوم ریاست‌جمهوری او و در زمان بروز مشکلات ارزی و تورم روایت کرد که هاشمی با اذعان به مشکلات پیش‌آمده، از او به‌عنوان یک مخالف و منتقد صریح سیاست‌های تعدیل، راهکار خواسته بود.

نگارنده در نخستین دیدارهای خود با مرحوم هاشمی که به‌عنوان یک دانش‌جوی کارشناسی در دوره نخست ریاست مجمع تشخیص مصلحت نظام رخ داد، خواستار تغییر در جلوه رفتاری او و افزایش درمی‌شدن چه در نوع و جایگاه نشستن و چه در سایر نشئون اجتماعی شدی و شهادت می‌دهم که او در جایگاه یک مجتهد و شخصیت دوم کشور، بدون هیچ انکار و پاسخی، سخنان یک دانش‌جوی ساده و کم‌اطلاع را شنید و قطعا دریافت‌های متعددی مشابه این بازخوردها از سوی دیگر افراد عادی جامعه موجب شد تا تحولی آشکار در نوع رفتار اجتماعی او رخ بدهد. قطعا رفتار هاشمی دهه‌های ۸۰ و ۹۰، برای مردم عادی جامعه، دلنشین‌تر و صمیمی‌تر از هاشمی دهه ۷۰ بود.

باید عنوان کنم تنها گلابه‌ای که در حدود دو دهه دیدار و گفت‌وگو با آیت‌الله هاشمی‌رفسنجانی از ایشان شنیدم، درباره انتشار مطلبی در نقد رفتار یکی از فرزندان ایشان در رسانه تحت مسئولیتی بود که هاشمی پس از انتقال ادعای فرزندش، پاسخ و دلایلم را در‌بازره صحت مطلب به دقت شنید و تأمل کرد و وعده بررسی داد و در ملاقات‌های بعدی، دیگر از آن سخن نگفت.

این سعه صدر و تحمل به نحوی بود که انتقادات صریح و بی‌پرده نگارنده را با وجود بی‌بهره‌بودن از

خبر

رتبه ششم ایران در آلودگی هوای غرب آسیا

● ایستا: رئیس گروه سلامت هوا و تغییر اقلیم وزارت بهداشت با اشاره به اینکه ایران در رتبه ششم آلودگی هوای غرب آسیا قرار دارد، گفت: همچنین ایران در بین ۱۰۶ کشور دنیا رتبه ۲۳ شاخص کیفیت هوا را داشته و تهران در میان سایر پایتخت‌های جهان رتبه نوزدهم غلظت ذرات معلق PM2.5 را به خود اختصاص داده است. دکتر عباس شاهسونی درباره مقایسه وضعیت کیفیت هوای ایران با سایر کشورها با اشاره به اینکه ایران در منطقه غرب آسیا رتبه ششم آلودگی هوا را دارد، گفت: با توجه به میانگین ذرات معلق در منطقه غرب آسیا، هیچ‌کدام از کشورها نمی‌توانند به رهنمودهای سازمان جهانی برسند.

وی با اشاره به اینکه در سال ۹۹ مجموع تعداد سال‌های عمر ازدست‌رفته در شهر تهران، ۴۵ هزار سال بوده است، افزود: از این میان ۲۸هزارو ۹۰۰ سال تعداد سال‌های عمر مولدهای آذرس‌رفته بر اساس آلودگی هوا بوده است. در مجموع تعداد کل مرگ‌های منتسب به ذرات معلق کمتر از ۲.۵ میکرون در سال‌های ۹۵ تا ۹۸ روند کاهشی و در سال ۹۹ روند افزایشی داشته است. همچنین ۱۰ درصد مرگ نوزادان زیر یک سال هم منتسب به آلودگی هواست. مطالعات نشان داده است در بین همه عوامل خطر، ذرات معلق کمتر از ۲.۵ میکرون، در دنیا رتبه ششم و در ایران رتبه پنجم عوامل خطر بیشترین درصد موارد مرگ‌ومیر را به خود اختصاص داده است.

ورود محموله اهدایی واکسن آسترانکا به ایران از اسپانیا

● شرق: سرپرست روابطعمومی و اطلاع‌رسانی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی گفت: محموله اهدایی واکسن آسترانکا از کشور اسپانیا به میزان دومیلیون و ۲۰۴ هزار در صبح دیروز وارد فرودگاه امام خمینی (ره) شد و در گمرک فرودگاه به وزارت بهداشت تحویل داده شد. محمد هاشمی با اعلام این‌ خبر بیان کرد: هدف اصلی اهدای این محموله، واکسیناسیون اتباع افغان در ایران است. لازم به ذکر است که جمهوری اسلامی ایران واکسیناسیون اتباع افغان را از مدت‌ها قبل شروع کرده است.

در محک عشق مرز ندارد

کودکان مبتلا به سرطان از هر خطه و با هر زبان و فرهنگی فرزند محک‌اند.

این سقف ۳۰ سال است برای آسایش آنها و خانواده‌هایشان در سراسر ایران بنا شده است. محک تا امروز بیش از ۳۵ هزار فرزند از شهرهای مختلف را حمایت کرده، دغدغه هزینه دارو و درمانشان را داشته و تلاش کرده سختی‌های درمان کودک بودن را از یادشان نبرد.

در محک عشق حد و مرزی نمی‌شناسد و اینجا با تمام فرزندانمان از هر جغرافیا و با هر قومیت، با یک زبان حرف می‌زنیم: زبان عشق

یاوران عزیز، در هر گوشه‌ای از ایران عزیزمان که زندگی می‌کنید، برای حمایت از فرزندان کوچک محک

از سراسر کشور، همراهمان بمانید..

روش‌های حمایت از کودکان محک:

شماره کارت: ۶۰۳۷-۹۹۱۱-۹۹۵۰-۰۵۹۰

گزینه نیکوکاری اپلیکیشن آپ ۰۲۱-۲۳۵۴۰

از اینکه به پیام ما توجه می‌کنید، سپاسگزاریم.

در محک، عشق سی ساله شد